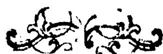
२४५९

ગુજરાતી

पेहेली चोपडीना अर्थ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

બુકસેલર

जगजीवन दलपतराम.

अमदावादमां

શાહાપુર વનમાળીની વાંકાની પોળમાં

હરગોવનદાસ હરજીવનદાસ પારેખ

એઓએ પોતાના ગ્રંથોદય

પરેસમાં છાપ્યા.

સંવત ૧૯૪૧. સન ૧૮૮૫

કિમ્મત ૧ આનો.

૨૪૯૯

गूजराती पेहेली चोपडीना अर्थ.

પાઠ ૧ લો.

મા=માતા, જીજી; જ-
નેતા માડી.
બા=બેહેન.
છે=હયાતી કે ચાલતી
વેળા બતાવનાર શ-
બ્દ.

પાઠ ૨ જો.

જુ=જળ, પાણી; નીર;
ધરતી ભુમી. (ગ.
પા=પીવરાવ, ચોથોભા-

પાઠ ૩ જો.

પી=પેટમાં ઊતાર, પા-
ન કર.
જા=પોહોંચ.

પાઠ ૪ થો.

બા=માનો બાપ, યા
બાપનો બાપ.
તું=બીજો પુરૂષ.

પાઠ ૫ મો.

આ=પાસેના ચીજ,
સ્વરનોબીજોઅક્ષર.
જો=દેખ, બાળ સરત
બતાવનાર શબ્દ.

પાઠ ૬ ઠો.

ઘી=માખણ તાવ્યાથી
જે પદારથ નીકળે
છે તે.
ખા=જમ.

પાઠ ૭ મો.

એ=પેલું, ઓલ્યું.
બી=બીજ, બીયું.
શું=કયું.

પાઠ ૮ મો.

લે=ઝાલ્ય, પકડ.
તે=બીજો પુરૂષ.

પાઠ ૯ મો.

જી=વડીઆઈ, દાદી.
ના=નહીં, નકાર બતા-
વનાર શબ્દ.

પાઠ ૧૦ મો.

હા=હકાર બતાવનાર
શબ્દ, વારૂ.
રૂ=કપાસમાંથી નીક-
ળેલો પદારથ.

પાઠ ૧૧ મો.

તાતા=રોટલો, રોટલી,
ભાખર.
છી=ખરાબ, ભુંડું; ન-
ઠારૂ.

પાઠ ૧૨ મો.

કે=કિંવા, વા; અથવા;
યા.
લાડુ=મોદક, લાડુ, ગ-
ળ્યો પદારથ.
જે=કોઈ, જે ગમે.

પાઠ ૧૩ મો.

હું=પોતે, પંડે.
લેઉં=ઝાલું, પકડું.
લેજે=ઝાલજે, પકડજે.

પાઠ ૧૪ મો.

વાવા=બેશ, સારૂ; શો-
ભતું; સુંદર.
મારૂં=પોતાનું.

તેલ=તલ પીલ્યાથી જે
તત્વ નીકળેછે તે.
આપ=દે.

પાઠ ૧૫ મો.

હું=હઉં, પેહેલા પુરૂ-
ષનું એક વચન.
મને=પોતાને.
લાવ=આણ.
ખાજે=જમજે.
ખાઉં=ભોજન કરૂં.
પીઉં=પાન કરૂં, ગળે
ઉતારૂં.

પાઠ ૧૬ મો.

જાય=સધાવે, ચાલે.
આવું=પધારૂં.
આવ=ચાલ.
કેમ=શી રીતે, શા કા-
રણ; શા માટે.

પાઠ ૧૭ મો.

ત્યાં=તે ઠેકાણે.
તલ=તલ, જેમાંથી તે
લ નીકળેછે તે.
જાઉં=હાલું, ચાલું.
તે=ઓલ્યા, પેલ ; ત્રી-
જો પુરૂષ.

પાઠ ૧૮ મો.

દે=આપ.
આજ=ચાલતો દીવસ.
ભાત=રાંધેલા ચોખા.
ખાવા=પ્રસાદ લેવા,જ-
મવા.
જોવા=દેખવા,તપાસવા
લેવા=ઝાલવા, પકડવા.

પાઠ ૧૯ મો.

નાહી=ના, નકાર બતા-
વનાર શબ્દ.
દુધ=પય, માતાના
સ્તનમાંથી નીકળ-
નારો પ્રવાહીપદાર્થ.
મામા=માનો ભાઈ.
પછી=જરા રહીને પ-
છવાડેથી, પાછળથી.

પાઠ ૨૦ મો.

મારા=પોતાના.
હશે=હોશે.
જોવું=દેખવું, ભાળવું.

પાઠ ૨૧ મો.

ત્યારે=તે વખત.
ઘર=મુકામ, વાસ; ર-
હેઠાણ.
તારૂ=સામા માણસનું.

પાઠ ૨૨ મો.

ગોળ=શેરડીના રસને
ઉકાળી નરમ અ-
થવા કઠણ કરેલો
ખાવાનો પદારથ.
છું=નક્કી બતાવનાર
શબ્દ.
ભાવશે=પસંદ આવશે.
હતાં=નક્કીપણું બતાવ-
નાર શબ્દ.
માજી=વધ ડોશી,મા.

પાઠ ૨૩ મો.

શાક=તરકારી, ભાજી-
પાલો.
તારા=સામા માણસના.
દાળ=કઠોળના બેભાગ.
આવશે=પધારશે.
ઊંઘ=ઘેરવું, નીંદ્રાવ-
શ થવું.
દેશે=આપશે.

પાઠ ૨૪ મો.

હાથ=કર, ભુજ, હસ્ત.
તારા=સામાના.
પગ=ટાંટીઆ, ચરણ,
પાય.
જોઉં=ભાળું, દેખું.

પાઠ ૨૫ મો.

નથી=છેનહી.

કાકા=બાપના ભાઈ.
ક્યાં=કયા ઠેકાણે.
નાક=નાશીકા, શ્વાસ લેવાની ઇંદ્રી.
તમારા=સામા માણસના.

પાઠ ૨૬ મો.

કાંઈ=લગાર, થોડું, જરા
આપુ=દેઊ.
બેહેન=બા, ભગની.
વાત=કથા, કેણુ, કથન, કહાણી.
કહું=બોલું
ખાવું=જમવું, ભોજન કરવું.

પાઠ ૨૭ મો.

કોણ=કીયો, કયો.
થાય=લાગે, બને.
માશી=માની બેહેન.
એક=સંખ્યામાં પહેલો આંકડો.
બે=એક ને એક સંખ્યા. ૨
ભાઈ=બંધવ.

પાઠ ૨૮ મો.

જાણ=ખબર પડે.
મસ=વધારે; જાસ્તી, ઘણું.
આશીશ=દઇશ.
લાવી=આણી.
કરશે=બનાવશે.
ખાશે=જમશે.
સરત=યાદ, ખબરજાણ
બાજરી=એક જાતનું અનાજ.
ઘઉં=એક જાતનું અનાજ.

પાઠ ૨૯ મો. (કરો.

પૂછો=સવાલ કરો, પ્રશ્ન
કહે=કહો, સંભળાવો.
માગે=કહે.
તો=અવ્યય છે.
કામ=કરાય, કોજ.
કહું=બોલું, વદું.
પુછું=સવાલ કરૂં.
જોઇશે=જરૂર પડશે.
પુરી=નાની રોટલી, અધુરી નહી તે.

પાઠ ૩૦ મો.

જુવો=દેખો.
હતા=હાજર.
માગી=પુછી.
આપો=દો, સોંપો.
કેરી=આંબાનું ફળ.
તેણે=પેદાએ.

પાઠ ૩૧ મો.

તમે=બીજો પુરૂષ.
ભુખ=ક્ષુધા, ક્ષવા.
ભુખી=ખાધા વગરની.
પણ=પરંતુ, તોપણ, તથાપી.
લાગી=થઈ, વળગી, ચોટી.
થઈ=બની.
બાહાર=મારગમાં, રસ્તામાં.
જાવ=ચાલતા થાવ.

પાઠ ૩૨ મો.

પાસે=કને, નજદીક, બગલ, ઢુકડું.
ભાભી=ભાઈની કે દોસ્તદારની વહુ.
તેની=પોતાની.
ખાજો=ખવર.
ક્યારે=કીયે વખતે.
ઉભુ=આડુ નહી તે. ખડું.

પાઠ ૩૩ મો.

ગુંદર=ઝાડમાંથી નિકળેલો ચીકણો પદારથ.
આંબો=કેરીનું ઝાડ.

સોનું=કનક, હેમ.
જુની=અસલી, નવી નહી તે, પુરવની, ઘણા કાળની.
કાલ=ચાલતા દીવસનો આગલો કે પાછલો દીવસ.

પાઠ ૩૪ મો.

ચાર=ત્રણ ને એક,બેને બે. (૪)
કેટલા=કોઈ સંખ્યા માલમ ન હોય તે પુછવામાં આવે એવો શબ્દ,અમુકસંખ્યા
માથુ=મસ્તક,શીર,ટાચ, મથાળુ.
છત્રી=ટોપ,છત્ર, છતરી.
માથાં=મસ્તક.
પશુ=જનાવર, ઢોર, હેવાન.

પાઠ ૩૫ મો.

પધશો=ખુરદા, જઈ.
આવો=પધારો.
જોડે=સાથે,સંગાથે,પાસે, કને.
તડી=ઉચકી.
નાની=કદમાં થોડી,બચુકડી.
ખાણું=ભુંડું.
જઈશ=દુર થઈશ.
ખીર=બાફેલા ચોખા દુધમાં ઉકાળેછે તે.
પુરી=ઘઉની તળેલી નહાની રોટલી.

પાઠ ૩૬ મો.

સારો=ભેશ, મજાનો, સુંદર.
માટે=વાસ્તે, કાજે,સારૂ, અરથે,મેળે,જાતે, પંડે, મતે.
લીધા=આણ્યા.
કાગળ=કોરો અથવા લખેલો પત્ર.
કેવો=કેવીતરેહનો, કેવી જાતનો.
લખાવશે=લખવા બતાવશે.
લખીશ=લખવા બેસીશ.
વારે=વખતે, કાળે.
આવડે=સમજે, જાણે.

પાઠ ૩૭ મો.

ખુમો=ધાટો, હોંકારો, ટહુકો.
થયું=બન્યું.
પાડો=પાહાડો, ભેંસનો નર.
પાડશે=કાહાડશે, હેઠે નાખશે.

પાઠ ૩૮ મો.

બેસું=પલાણું કરૂં.
ઘોડો=અસ્વ,તુરંગ,હય ખરીઓવાળુ પશુ.
ઘોડે=તુરંગે.
કયે=કીયે, કોણે.
છોકરા=છોકરાં,બાળ.
આપણ=આપણે,પોતે.
જાડો=પુષ્ટ, મજબુત.
આવડે=જાણે, સમજે.
ચાકર=નોકર, સેવક, દાસ.
ભામો=નામ છે.

પાઠ ૩૯ મો.

આણું=લાવું.
બહુ=વધારે,ઘણું,મસ.
પાણી=જળ, નીર.
ખપ=અગત્ય, જરૂર.
ઊભી=આડી નહી.
છોડી=છોકરી, દીકરી.
શે=કીયે, પ્રશ્ન પુછવાનાર શબ્દ.

કને=પાસે; નજીક.
પીળુ=હળધર જેવા રંગનું.
કાચા=રાંધ્યા વગરના.
તરસ=તલપ, પ્યાસ, પાણીની ભૂખ.
લાગી=થઈ.

પાઠ ૪૦ મો.

ભલી=શાણી, ડાહીસારી
પેટ=ઊદર.
રાંધિ=બાફિ, પકવિ.
ખાધા=જમ્યા.
ખવાડત—જમાડત.
દાહાડે=દીવસે.
રાંધેલા=બફેલા.

પાઠ ૪૧ મો.

બાપડા=બીચારા, ગરીબ, રાંક.
ધીમે=હળવે, સાંસતે.
આપે=પોતે, જાતે.
ઝટ=તાકીદ, જલદી, ઊતાવળ, તરત, ઝટપટ, એકદમ.
દાંત=દંત.
મધ=મધમાખીનો ખોરાક, ગોળ જેવો ગળ્યો પદારથ.

આપણી=પોતાની.
શેરી=મોહોલ્લો.
વહુ=બાયડી, સ્ત્રી, ધણીઆણી, ભારજા.
એમને=તેમને.
ડોશી=વરધસ્ત્રી,
હીંડાતું=ચલાતું.
બાપડી=બીચારી.
ભલી—સારી, બેશ.
તેમને=તેઓને.
ચાલે=હીંડે.

પાઠ ૪૨ મો.

ચોળ=સાફકર, મસળ.
વેળા=વખત, કાળ, સમય.
ગંદી=મેલી, ચોખ્ખી નહી તે.
ગાંડી=અક્કલ વગરની દીવાની.
લુગડાં=કપડાં, વસ્ત્ર.
અરે=ઓ.
મેલાં=ગંદાં, ઊજળાં નહી તે.
ઊડે=ફરકે.
જોયો=દેખ્યો, નરખ્યો।
ચોળતી=મસળતી.
ઓળ=હાર, પંક્ત.
પેહેર=ધારણ,

મેલાં=ગંદાં.
ડીલ=શરીર, અંગ.
ગંદી=ગોબરી, મેલી, ખરાબ.

પાઠ ૪૩ મો.

ઓળખી=પારખી.
ખેતર=અનાજ પકવવાની જમીન.
સાંભળે=સુણે.
કાચું=બાફ્યા વગરનું.
ઘંટી=ચક્કી, દળવાનું યંત્ર.
મજુરી=મેહેનત, વઈતરૂં.
રાખજે=સાચવજે, જાળવજે.
અનાજ=દાણા, ધાન.
વાળ=તાંતણા.
પઈસા=રૂપીયાં, નાણું.
વેચવા=કીમત લેવા.

પાઠ ૪૪ મો.

બોલો=કોહો.
પાંચ=પંચકું, ચાર ને એક.
શા=કાંઈ પ્રસ્ન પૂછનાર શબ્દ.
થોડી=લગાર, ઓછી.

મગ=એક જાતનું કઠોળ.
અડદ=એક જાતનું કઠોળ.
વાલ=ઝાલર.

પાઠ ૪૫ મો.

બાકી=બકાત, અધુરો.
બાકુ=રાંધ, ચઢાવ.
દળી=પીસી.
બાફી=રાંધી.
રોટલી=પોળી.
રોટલા=ભાખરા.
રોજ=હમેશ, નીત.
આવડે=જાણે.
લોટ=આટો, દળેલુ અનાજ.

પાઠ ૪૬ મો.

રમું=ખેલુ.
જાગે=ઊભા થાય.
પાટુ=લાત.
સુતી=નીદ્રાવશ થઈ.
ગાય=ગૌ, ધેનુ.
પેલા=ઓલી.
ધોળી=સફેત, ઊજળી.
રાતી=લાલ.
અજાણી=જાણીતી નહી તે.

અહીં=આ જગાએ, અત્રે.

પાઠ ૪૭ મો.

ચારો=ઢોરનુ ખાણુ, ઘાસ, ચાર.
ગોધો=આખલો.
બધું=તમામ, સઘળુ.
થોડુ=લગાર.
વિના=વગર, શિવાય.
નાંખ=ફેંક, ઊછેર.
નાખીએ=ફેંકીએ.
ભરાય=પુરૂ થાય.

પાઠ ૪૮ મો.

જોયા=દેખ્યા.
દયા=કૃપા, મેહેરબાની.
છાશ=દહીમાંપાણી નાખી વલોવે તે છાશ.
ભેંશ=ડોબુ.
રંગ=રૂપ.
કાળો=સામળો.
સમજણુ=અક્કલ બુદ્ધિ
દહી=દધી, દુધમાં છાશ મેળવ્યાથીયાયછે તે.

પાઠ ૪૯ મો.

મઠ=એકજાતનુંકઠોળ
મીઠું=નીમક, લુણ.
કઢી=છાશમાં મસાલો નાખી ઊકાળેછેતે.
હાથે=પોતાની મેળે.
ખીચડી=દાળ અને ચોખા એકઠા કરીને રાંધે છે તે.
પારખી=ઓળખી.
દેખાડું=બતાવું.

પાઠ ૫૦ મો.

ઝાડ=તરૂ, વૃક્ષ.
ખુણો=ખાંચો.
તોડતા=ચુંટતી.
ઠીક=સારૂ.
ઘેલા=ગાંડા.
ચડી=ઊપર ગઈ.
આંબો=કેરીનું ઝાડ.
આંમલી=આંમલીનું ઝાડ. (ઝાડ.
લીમડો=એક જાતનું
વડ=એક જાતનુ ઝાડ.
ચોરી=ધણીથી છાની જાણશ લેઈજવી તે.
તોડીશ=ચુંટીશ.

પાઠ ૫૧ મો.

ફોઈ=બાપની બેહેન.
નાઠો=દોડયો.
ફળીઆ=ખાંચા ખડકી, મેહેલ્લા, શેરી,

માહાડ.
નિકળે=નીસરે.
કીધુ=કર્યુ, બનાવ્યુ, ર-
ચ્યુ.
બકી=ચોટી.
અલી=સખી, બેહેન-
પણી.
ખબર=માલમ, જાણ.
લાકડી=સોટી, ગેડી.

પાઠ પર મો.

સર્વે==બધાં, તમામ,
એકેએક.
વાળુ=સાંજનુ અથવા
રાતનું ભોજન.
બચી=ચુંબન, બોકી.
મોહુ=મુખ, વદન.
ગાળો=ખરાબ શબ્દ મુ
એથી બોલવા.
દીધી=આપી, આલી.
વાંક=ગુનો, તકશીર.
માંદાં=આજાર્યાં, કાયલી
કડવા=વખ જેવા, ઝેર
જેવા.
ઓસડ=દવા.

પાઠ ૫૩ મો.

તોફાન=ઉત્પાત, મસ્ત-
તાઈ.
આંખો=લોચન, નેત્ર.
દોડ=નાશ.
ઉભો=શીધો, આડો ન-
હી તે, ખડો.
લુલો=લંગડો, પાંગળો.
વાગે=લાગે.
રીતે=રૂઢીએ, ચાલે.
ચુલામાં=ભઠીમાં.
મોટા=મરડા.
જીવ=પ્રાણ, આત્મા.
પોતાની=પારકીનહીતે.
જરા=લગાર, ઓછું.

પાઠ ૫૪ મો.

ઢોલ=નગારૂ.
ભોળા=સાંજ.
ખાંધે=ખભે.
નિશાળ=શાળા, ભણ-
વાનું ઠેકાણું.
જણ=મનુષ્ય, માણસ.
વધારે=અતિશય, ઘણું,
મસ.
પુરાં=બરોબર.
વગાડે=બજાવે.
પીપી=સરણાઈ.
એસ=અંગવસ્ત્ર.
મેહેતાજી=માસ્તર, ભ-
ણાવનાર, શાળાગુરૂ.
મજા=ગમત, રમુજ.
બેસવા=શરૂ કરવા.
પટેલ=પાટીદાર, કણબી.
વરસ=બાર માસ.
મારતા=પીટતા, ઠોકતા.
શેઠ=ધણી, માલેક, ઉપરી

પાઠ ૫૫ મો.

ખેંચે=તાણે.
દીઠાં=જોયાં.
નાગી=નવસ્ત્રી.
ધુળ=રેતુ, ખીઆડી.
કાદવ—કચરો, કીચડ.
કજીઓ=વઢવાડ, ક-
કાસ, ટંટો.
કરે=હીડે, આચરે.
ભણે=ગોખે.
હળ=હોળ, સાંતીકું.
બગર=ચાયનો ખાંશી
કરે...નર.
કેડવું=બતાવવું.
ધણી=માલેક.
બેડે=ખેડતાં, ખાણે.
પોતાની=પારકી નહી.
ઢોર=જનાવર.

પાઠ ૫૬ મો.

કુતરો=શ્વાન, કુતરી-
નો નર.
બીલાડી=મંજારી, મની

કબુતર=ખબુતર.
ચકલો=ચકલીનો નર.
કાગડો=હાડીઓ.
પોપટ=સુડો, સુક.
પાંખો=પક્ષીને ઉડવાનું સાધન.
ઝાડ=વૃક્ષ.
માળા=પક્ષીનાં ઘર.
ઉંદર=ચુવા, મુખક, મુશકો.
ગરોળી=જાનવર,
દીધાં=આપવાં.
ગધેડો=ખર.

પાઠ ૫૭ મો.

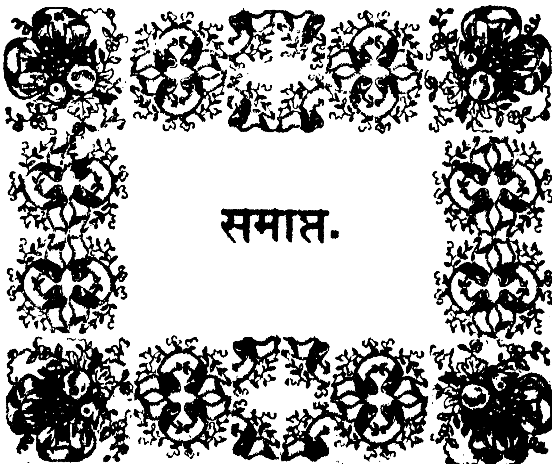
એક=સંખ્યાનો પેહેલો અક્ષર.
બે=એકને એક (૨) સંખ્યા.
ત્રણ=બેને એક (૩).
લેખણ=વતરણું, કલમ.
મુકું=મેલું.
જોડે=સંગાથે, સાથે.
ઊલટા=અવળા, વિરૂધ.

પાઠ ૫૮ મો.

ચાર=બે ને બે (૪).
પાંચ=ત્રણ ને બે (૫).
છ=ચાર ને બે (૬).
આંગળાં=હાથની હથેળીથી ટેરવાં સુધીનો ભાગ.
પાઈ==પૈસાનો ત્રીજો ભાગ.

પાઠ ૫૯ મો.

સાત=ચારને ત્રણ (૭).
આઠ=પાંચ ને ત્રણ (૮)
નવ=છ ને ત્રણ (૯).
દસ=પાંચ ને પાંચ (૧૦)
મીંડું=શુન્ય (૦).

जाहेर खबर.

નીચે સહી કરનાર નમ્રતા પૂર્વક જાહેર કરેછે કે આ ચોપડી તથા સરકારી અંગરેજી સ્કુલોમાં ચાલતી અંગરેજીના ગુજરાતી ચોપડીઓના અર્થ તથા તરજુમાઓ તથા ડીકશનેરીઓ અને મુંબાઈનાં છાપેલાં પુસ્તક, સંસ્કૃત હીંદુસ્તાની, ગુજરાતી તથા નાટકો જૈન ધરમનાં તથા વૈષ્ણવ ધરમનાં તથા વારતાઓ, કાયદાઓ તથા કીસ્સાઓ તથા વૈદકનાં પુસ્તકો વગેરે બીજી ઘણી જાતનાં પુસ્તકો [illegible] વરસ છાપને સસ્તી કીમતે મળશે. માટે જે [illegible] જોઈતા હોય તેમણે પોસ્ટપેડ કાગળ લખી ખુલાસો કરવો.. નાટપેડ કાગળ લેવામાં આવશે નહી.

અમદાવાદ. ☞ બુકસેલર જગજીવન દલપતરામ ઠે.
ત્રણ દરવાજાના મેદાનમાં બાલેટનની
હવેલી નીચે પુસ્તકખાનું.
લી. પારેખ. હરજીવનદાસ હરજીવનદાસ ગ્રંથોદય પરેસનો માલેક.

